

İLETİŞİM AÇISINDAN İNSAN VE DİL GERÇEĞİNİN İLAHİ VE BEŞERİ BOYUTU*

*Abdullah ÖZTÜRK**

ÖZET

İnsanlık tarihine baktığımız zaman, insan ve dil gerçeğinin birbirinden ayrılmayan iki önemli unsur olduğunu görürüz. Çünkü birinin varlığı diğerini gerektirmektedir. İnsanda ne varsa onun tezahürü (ortaya çıkması) ancak onun iletişim sistemi dil ile gerçekleşmektedir. Fransız dilbilimci Luis J. Prieto, “Mesajlar ve Göstergeler” adlı eserinin giriş bölümünde, “Dilin yaratılması için önce insanın yaratılması gerekti ise de insanın ne olduğunun anlaşılması ancak dilin yaratılmasıyla mümkün olmuştur” (Mounin, 1974: 21) demektedir. Konuya bu noktadan bakınca ister istemez insanın aklına dilin ne zaman, nasıl oluştuğu soruları gelmektedir. Eski ve Yeni Ahit gibi Kutsal Kitaplar, Tanrının ilk Adem'i yarattığını ve sonra ona evrendeki varlıkların isimlerini öğrettiğini ortaya koymuştur ve kendisinin bilinmesini isteyen Tanrı iletişimi etkin kılmıştır. Roman Jakobson'un altı faktör iletişim şemasının iki sisteminde Kutsal iletişim sistemi ve insan iletişim sistemi arasında bir paralellik olduğunu görüyoruz. 1) Mesajı gönderen, 2) Mesajı Alan, 3) Mesaj, 4) Kod, 5) İletişim Kanalı. İlahi düzeyde, ilk iletişim Tanrı ve Adem arasında, insan iletişiminde de Adem ve eşi Havva arasında gerçekleşmiştir. Her iki iletişim türünde de, dil insanlara öğretilmiştir. Bu doğuştan gelen bir özellik değildir. İnsanlar doğdukları zaman dil hakkında hiçbir fikirleri olmaz ve Adem'in yaptığı gibi öğrenirler. Yaşadığı çevreyle birlikte bazı fikirler edinir. Dilin belirtileri sosyal ortamlarda kendi doğası ve koşullarına bağlı olarak doğan, yaşayan organizmalar gibi ortaya çıkar ve gelişir.

Anahtar Kelimeler: Dil, insan, iletişim, kutsal, toplumsal, dilbilim, System

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

* Prof. Dr. S.Ü. Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü, El-mek: aozturkus@yahoo.com

THE DIVINE AND HUMANISTIC DIMENSION OF THE REALITY OF HUMAN AND LANGUAGE IN TERMS OF COMMUNICATION

ABSTRACT

In this article, we have studied two aspects of language: Divine and human aspects. Considering the history of mankind, we see that human and language are inseparable because the presence of each is dependent on the existence of the other. Whatever in human beings can only become apparent through language, which is a system of communication. In the introduction part of “*Messages and Signals*”, Luis J. Prieto says: “*Although the creation of human being was prerequisite for the creation of language, it proved possible to understand what human is only through the creation of language*”. Considering the issue from this perspective, the questions how and when language was formed first come up involuntarily. The study of Holy Books like Old and New Testament has revealed that the God created Adam first and then taught him the names of the beings in the universe, so that the Creator, who wanted to be known, enabled the Divine Communication. There is a parallelism between the system of Divine communication and the system of human communication in that we see Roman Jakobson’s six factor communication schema in both systems: 1) Sender of the message 2) Receiver of the message 3) Message 4) Code 5) Communication channel 6) Reference. In Divine level, the first communication occurred between the Creator and Adam, and the first human communication was made between Adam and his wife Eve. In both forms of communication, language was taught to Human beings. It is not an inborn peculiarity. Humans have no idea about what language is when they are born, and a newborn child first learns language just as Adam did. Then he/she gets idea about himself / herself and the social environment where he/she lives. Language signals which occur and develop in social environments are just like living organisms that are born, develop and disappear, depending on their nature and conditions.

Key Words: Language, human, communication, divine, social, linguistic, system,

İnsanlık tarihine baktığımız zaman, insan ve dil gerçeğinin birbirinden ayrılmayan iki önemli unsur olduğunu görürüz. Çünkü birinin varlığı diğerini gerektirmektedir. İnsanda ne varsa onun tezahürü (ortaya çıkması) ancak onun iletişim sistemi dil ile gerçekleşmektedir. Fransız dilbilimci Luis J. Prieto, “Mesajlar ve Göstergeler” adlı eserinin giriş bölümünde, “Dilin yaratılması için önce insanın yaratılması gerekti ise de insanın ne olduğunun anlaşılması ancak dilin yaratılmasıyla mümkün olmuştur”(Mounin, 1974:21)demektedir. Konuya bu noktadan bakınca ister istemez insanın aklına dilin ne zaman, nasıl oluştuğu soruları gelmektedir. Tıpkı insanın orijini ile ilgili konuların tarih boyunca insan zihnini meşgul ettiği ve bilhassa Darwin nazariyesinden sonra uzun tartışmalara neden olduğu gibi, dilin orijini konusu da Dilbilim tarihinde çeşitli görüş ve tartışmalara neden olmuştur. (Grève et Passel, 1973a: 20)

Biyolojik görüşe göre dil, insan ve hayvanlardaki seslerin evrimi neticesinde doğmuştur. Felsefi görüşe göre dil, ya doğuştandır, ya da irade veya rastlantıya dayalı bir öğrenme neticesinde

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

olmuştur. Semavi dinlere dayalı ilahi görüşlere göre ise dil Tanrı'nın lütfudur. İnsanlar bu konulardaki merakları doğrultusunda zaman zaman hayvanlar ve çocuklar üzerinde çeşitli deneme ve araştırmalar yapmışlardır. Örnek olarak, Herodot'un söylediklerine göre Mısır kralı Psammatik, Frikyalıların (Phrygiens) Mısırlılardan daha eski olup olmadıklarını anlamak için iki çocuğu doğumlarından itibaren ayrı odalarda, hiçbir dil kullanmaksızın büyümeye bırakır. Birkaç ay sonra çocuklar yemek ihtiyaçlarını belirtmek için phrygien dilinde ekmek anlamına gelen "bekos" kelimesini söylerler. Bu deney sonunda Psammatik, phrygien (friky) dilinin dünyadaki en eski dil olduğu sonucuna varır. (Grève et Passel, 1973b: 21-22)

Dilbilim tarihinde dilin kaynağı ile ilgili birçok deneme ve araştırmalara yer verilmekle birlikte, kesin bir neticeye varılamamış ve dilin oluşumu ile ilgili birçok görüşler veya varsayımlar ortaya atılmıştır. (Rousseau, 1968) Konuyla ilgili başka önemli bir yorumu Ronald Grimsley'in "*Dilin orijini*" (Turgot et Biran, 1971) üzerine yazdığı bir makalede görebiliriz. Çoğu zaman aşırı tartışmalara neden olan bu konular bazı dilbilimciler veya dil kurumları tarafından dilbilimin konuları dışında tutulmaya çalışılmıştır. Bunlardan 1866 yılında kurulan "*Paris Dilbilim Kurumu*" (La Société de Linguistique de Paris) (Mounin, 1971: 21-24) dilin kaynağı ile ilgili hiçbir bildiriye kabul etmeyeceğini açıkça ilan etmiştir. Bu kararı destekleyen bazı dilbilimciler şu beyanlarda bulunmuşlardır: J. Vendryes(Mounin, 1971: 21) "Gerek çocuk dillerini, gerek ilkel dilleri, gerekse en eski dilleri incelemekle dilin kaynağı sorunu çözülemez, bu konuda hiçbir ümit yoktur." Tovar (Mounin, 1971: 22): "Tarih öncesi binlerce yıla dayanan dilbilimle ilgili gözlemler dilin kaynağı sorununu çözümsüz bırakmıştır". Yine Danimarka Akademisi (L'Académie de Danemark) 19. yüzyılda Tarihi Dilbilim (Linguistique Historique) veya Mukayeseli Dilbilim (La Grammaire Comparée) sahalarda dilin kaynağı konularında yaptığı araştırmaların, ilahi, metafizik ve felsefi görüşlere ters düştüğünü ileri sürüyordu. (Mounin, 1971: 182) Bütün bu farklı görüş ve tutumlara rağmen genelde dilbilimciler "*İnsan ve Dil*" gerçeğinin her zaman birlikte ortaya çıktığını kabul etmişlerdir.

Tüm insanlığın şahit olduğu görünen bir geçek var ki o da, dilin sosyal ve kültürel bir olgu olduğudur. Yani iletişimde kullandığımız dilin, başka bir ifadeyle iletişim sistemi ve göstergelerinin bize doğuştan verilmeyip, önce bize öğretildiği, sonra onu kendi sosyal çevremizde geliştirdiğimiz gerçeğidir. Farklı kültürlerin ve dillerin varlıkları da dilin toplum içinde (conventionnel) uzlaşmacı bir yapıya (sisteme) sahip olduğunu göstermektedir. Malumun ilanı olan bu konuda bir sorun olmamakla birlikte merak edilen şey, dilin ne zaman ve nasıl başladığıdır. Bu konuda bazı dilbilimciler dilin başlangıçta yaratılmış olup, sembollerle algılanan bir dünya algısının insan zihninde temsil edildiği görüşünü paylaşmaktadırlar. (Vanoye, 1973:29).

İletişimin İlahi Boyutu

FihîMa-fih'nin 46. bölümünde de yer alan bir Kutsi Hadiste Yüce Yaratıcı " *Ben gizli bir hazineyim bilinmek istedim, onun için tüm mahlukatı yarattım* " diyor.

Hepimizin bildiği gibi, bilinmenin tek şartı iletişim kurmaktır. İletişimin şartı da, bir mesaj veren ve bir de alan olmak üzere en az iki kişinin olması ve bu mesajın bir kod (dil) ile kodlanıp, iletişim kanalları aracılığıyla karşılıklı iletilmesidir. Buradan yola çıkarak, aşağıdaki örnekler aracılığıyla Yüce Yaratıcı'nın bilinmek için nasıl bir ilahi iletişim kurduğunu görelim:

"Rabbin meleklere "ben yer yüzünde bir halife yaratacağım" dediği vakit onlar:"A! Oradaki nizamı bozacak ve yer yüzünü kana bulayacak bir mahlûk mu yaratacaksın? Oysa biz sana devamlı hamd,ibadet yapıp, Seni tenzih etmekteyiz!" dediler. Allah" Ben sizin bilmediğiniz pek çok şey bilirim" buyurdu.(Bakara 2/30)

"Allah Âdem'e isimlerin tümünü öğretti, sonra onları meleklere sunup; "Haydi doğru iseniz onların isimlerini bana söyleyin" dedi." (2/31)

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

“Dediler ki: Sen yücesin (Yâ Rab), bizim senin bize öğrettiğinden başka bir bilgimiz yoktur. Şüphesiz sen bilensin, Hakîmsin (her şeyin iç yüzünü bilen, her şeyi yerli yerince yapansın).” (2/32)

“Allah (c.c.) dedi ki: “Ey Âdem! Bunlara onların isimlerini haber ver!” (Hz. Âdem’de) bunlara onların isimlerini haber verince (Allah c.c), “Ben size, göklerin ve yerin sırlarını bilirim dememiş miydin?” dedi.” (2/33) (Ateş,1983)

Ey insanlar! Biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi milletlere ve kabilelere ayırdık. Allah katında en üstün olanınız (Allah’ın buyrukları dışına çıkmadan) en çok korununuzdur. Allah bilendir, haberi alandır.” (49/13)(Ateş,1983:516)

“Allah sizi annelerinizin karnından çıkardığı zaman hiçbir şey bilmiyordunuz, size iştme (duyusu), gözler ve gönüller verdi ki şükredesiniz.” (16/78) (Ateş,1983:274)

“Onun ayetlerinden biri de göklerin ve yerin yaratılması, dillerinizin ve renklerinize değişik olmasıdır. Bunda bilenler için ibretler vardır.” (30/22)

Görüldüğü gibi, gerek dilin oluşumu, gerek dil ve insan gerçeği konusunda Kuran’da verilen bilgiler, dilbilim açısından bazı ilginç noktalara işaret etmektedir. Bunlardan birincisi; dil gerçeğinin ilk insanın yaratılmasından itibaren ortaya çıktığı ve bunun eğitim ve öğretimle başladığı fikridir. Bu bilgiye göre, ilk dilbilimci önce evreni ve Âdemi yaratan, sonra evrendeki varlıkların isimlerini Âdem’e öğreten ve onunla iletişim kuran, Yüce Yaratıcı, Allah’tır. İkincisi; beşeri planda, ilk iletişimin bir erkekle dişiden yaratılan, Âdem ve Havva arasında başladığı, zamanla çoğalarak çeşitli grup ve milletlere ayrıldığı ve bu insanların değişik iletişim sistemleri (dilleri) geliştirdikleri gerçeğinin vurgulanmasıdır. Üçüncüsü ise; çocuğun ilk doğduğu zaman hiçbir bilgiye, dolayısıyla dile de sahip olmadığı, daha sonra tıpkı Hz. Âdem örneğinde olduğu gibi, dilin ona birileri tarafından öğretildiği gerçeğidir.

İnsan ve dil ilişkisinin Tevrat’taki benzer bilgileri de aşağıdaki şekildedir:

“Tanrı yerden aldığı toprakla Âdem’e şekil verdi, burun deliklerinden hayat nefesini üfledi ve Âdem canlı bir varlık oldu. Doğuda, Eden Cennetinde oluşturduğu bir bahçeye onu yerleştirdi”. “Tanrı yerde ve gökte şekil verip yarattığı hayvanları ve kuşları Âdeme getirdi ve onların isimlerini ona öğretti(nasıl adlandırıldıklarını izah etti)”(Bible, 1972:5).

Görüldüğü gibi insan ve dilinin yaratılması ilahi bir iletişim kurma gerekliliğinin bir neticesidir. Bu amaçla yaratılan insan Hz. Mevlana ya göre kâinatın özü olup Allah’ın yeryüzündeki halifesi olma şerefine sahip yüce bir varlıktır. Yine ona göre, insanoğlu ihtiyaçlarına çözüm ararken akıl ve bilginin en üstün değer unsurları olduğunu bilmelidir. Fakat akıl sınırsız olan bilginin çok az bir kısmını elde edebileceğinden, hakikati aramada külli akla müracaat etmek zorundadır. İnsan bu cüz-i aklı ile engin ufuklara ancak akl-ı küllü ile ulaşabilir.

Aklıyla diğer canlılardan farklı olduğunu idrak eden insanoğlu bazen dinin öğrettikleri ile aklın öğrettiklerini birleştirmiş, bazen de dini reddederek her şeyi aklın sınırları içinde açıklamaya çalışmıştır. Tıpkı günümüzde insan ve dil tartışmalarında olduğu gibi

İnsan ve Dil olgusunun her zaman birlikte mütalaa edilmesi hususu 1859’da ortaya çıkan Darwin nazariyesiyle dilin kaynağı sorununu tekrar gündeme getirmiştir. İnsanın kaynağı konusunda bilimin ve kutsal kitapların cevaplarını karşılaştıran Dr. Maurice Bucaille(1981) “İnsan nereden geliyor? (L’homme, d’oùvient-il?) “İnsanın menşei nedir?”adlı eserinde Darwin nazariyesinin, “İncil ve Tevrat’a inananlara şok etkisi yaptığını, insanın Tanrı tarafından yaratıldığı

Turkish Studies

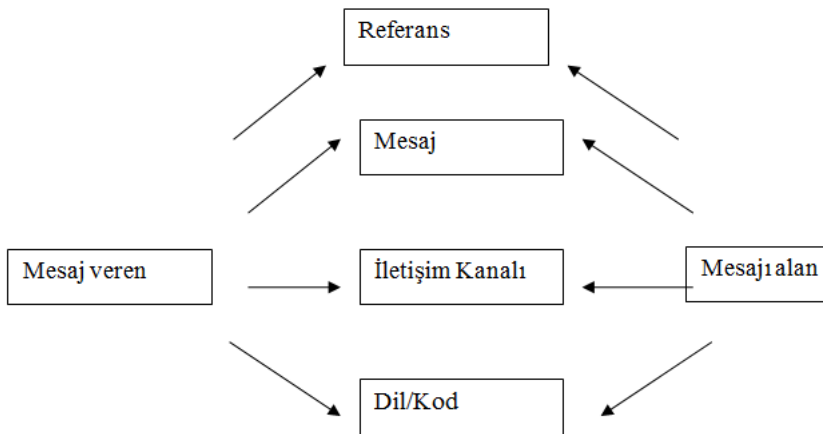
International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

görüşünü, aynı zamanda Tanrının sözü olarak kabul edilen Tevrat'ı ve İncil'i tehlikeye düşürdüğünü ve bilimsel olduğu iddia edilen bu nazariyenin, batıda Tanrıya inancı sarstığını vurguluyor". (Bucaille,1981:7-15). Dr. M. Bucaille, eserinin giriş bölümünde Tevrat ve İncil'deki türlerin oluşumu ve insanın yaratılışı ile ilgili tasvirlerin modern bilime ters düştüğünü, aksine Kur'an'daki açıklamaların çok çarpıcı ve şaşırtıcı olduğunu belirterek, 9 Kasım 1976'da Paris Tıp Akademisinde "Kur'an'da Embriyoloji ve Fizyoloji" konulu tebliğinde sunduğu, Kur'an'daki bilgilerin modern ilmin bulgularından yaklaşık 14 asır önde olduğunu söylemektedir. Yani, Kur'an'daki konuyla ilgili bilgilere modern bilimin ancak yirminci asırda ulaşabildiğini zikretmektedir. Ayrıca Tevrat ve İncil'deki bilimsel yanlışların onu çeşitli dönemlerde değişik tarzda kaleme alan papazlardan kaynaklandığını ileri süren araştırmacı, "İnsan ve onun hayatı ile ilgili bilgileri edinirken, bu bilgilerin sadece laboratuvarlardan çıkabileceği düşüncesinin yanlış olduğunu, "Tabiat ve İnsan" gerçeğini incelerken, tabiatüstü olayları da dikkate almanın bilime yeni kanıtlar (deliller) sağlayabileceğini belirtmektedir.(Bucaille,1981:10-13).

Bugün, Dilbilim araştırma ve deneylerinin vardığı sonuçlar aynı noktalarda yoğunlaşmaktadır. Artık gerek çocuklar üzerinde yapılan çeşitli deneyler, gerekse ortaya atılan varsayımlarla dilin doğuşu hakkında kesin ve sağlıklı bilgiye varılamayacağı, ayrıca dilin içgüdüsel bir olay olmadığı, aksine toplum içinde eğitim ve öğretimle başlayan sosyal ihtiyaç ve münasebetlerle gelişen bir olgu olduğu anlaşılmıştır. Dilbilimci M. De Grève ve F. Van Passel, "Dilbilim ve Yabancı Diller Eğitimi" adlı eserde konuyla ilgili şu görüşlere yer verirler: "İlk bakışta çok ilginç görünen deneyler vardır. Bunlar sağır ve kör doğan, böylece dış dünya ile iletişimden yoksun olan, ya da doğumlarından itibaren aileleri tarafından terk edilip, hayvanlar arasında yaşamış olan varlıklar üzerinde yapılanlardır... Ne olursa olsun yüzeysel ve yetersiz olan bu deneyler her zaman aynı sonuca varırlar. Dil toplumun özünde şekillenir. Başka bir deyişle dil, insanların, aralarında iletişim kurmak ihtiyacıyla karşılaştıkları gün ortaya çıkmıştır..."(Grève et Passel, 1973b:20-21).

İnsanlar arasında iletişim kurma ihtiyacından doğan ve gelişen dilin neden birinci görevinin iletişim olduğu da gayet açıktır. Çünkü iletilmeyen bir bilgi yok gibidir. İster somut ister soyut olsun, varlığı bilinmeyen bir eşya, bir canlı, bir düşünce veya bir görüş yok demektir. Bunların bilinmesi için de iletişimin gerçekleşmesi gerekmektedir. Olaya dilbilim açısından bakacak olursak, iletişimin oluşması için kısaca Roman Jakobson'un iletişim şemasındaki elemanlara ihtiyaç vardır: (Jakobson, 1973:90).

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

Beşeri planda sergilediğimiz bu iletişim tablosunda karşımıza yine olmazsa olmaz dediğimiz iki önemli eleman çıkıyor: *İnsan ve dil*. Tıpkı dilin orijini gibi, modern dünyada insanın orijini de yine Darwin teorisine dayandırılmış ama yine varsayımdan öte geçilememiştir. Kaldı ki genetik ilminin gelişmesinden sonra insanın maymundan gelmediği de ortaya çıkmıştır.

“Yaşadığı dünyayı kendi düşüncesine göre algılayan insanoğlu kendi hayatına yön vermek istemiş, hatta bu yolda sayısız mesafeler de kat etmiştir. Ama her şeye rağmen bazı olayların kendi iradesi dışında oluştuğunu anlayan insanoğlu, evrendeki hayatının bir başı bir sonu olduğunu görmüş ve kendisine hep şu soruları sormuştur: Ben kimim? Nereden gelip nereye gidiyorum? Hayatımın bir anlamı var mıdır? Kendi hakikatının sırrını anlamaya çalışan insan, insanlık tarihinin geçirdiği evrelere paralel olarak dinlerin, mitolojilerin ve ilimlerin ışığı altında hep bu soruların cevabını aramıştır.

Antik çağa, paleontolojik araştırmalara baktığımız zaman, ilk insanların da bu sorulara karşı duyarlı olduğunu görüyoruz. Ölen insanların, mezarlarına yiyecekleri, paraları, silahları veya atları ile gömülmeleri bize, o insanlara göre hayatın ölümle son bulmadığı ve bilmediğimiz biçimlerde sürüp gittiği mesajını vermektedir.” (Garaudy,1996: 88-89).

İletişimin beşerî boyutu

İnsan nesnelere varlığını ancak onları adlandırarak kavrayabilmiştir. (Vendryes, 1954) İnsanın kendini ve çevresini tanımlayabilmesi için mutlaka bir dile ihtiyacı vardır. Kendini anlatan bir insanın mutlaka ikinci bir insana ihtiyacı vardır. Zaten iletişim de bu noktada başlar, toplum da bu noktadan sonra oluşur.

Tıpkı öğretmen öğrenci ve işveren işçi ilişkisinde olduğu gibi insan ve dil birbirlerine sebep ve sonuç açısından bağımlıdır. Her ikisi de toplum içinde vücut bulan, başka bir deyişle içinde buldukları sosyal ve kültürel ortamda yapıları ve şartları icabı doğan, gelişen ve bir gün yok olan canlı organizmalardır. (Calvet, 1977:79) Toplumdaki bireyler gibi, dil göstergeleri, kelime gurupları ve deyimlerin de yaşam ve ölüm süreçleri vardır. (Öztürk, 1991, 95-98).

Bunlardan dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan bir araç, bir kod, bir göstergeler sistemidir. Bu sistemin asıl görevi iletişimdir. Sosyal, kültürel veya tarihi nedenlerle bu iletişim görevini yerine getiremeyen bir dil yok olmaya mahkumdur. Tıpkı bir zamanlar önemli bir iletişim dili olan ve aynı zamanda Fransızca, İtalyanca, Romanca ve İspanyolca gibi dillerin doğumuna neden olan Latince'nin günümüzde konuşulmadığı için yazılı metinlerde kalan ölü bir dil durumuna düşmesi gibi. (Pierrot, 1974: 123). Dillerin evrimi, onu konuşan toplumların oluşumu ve evrimiyle doğrudan ilişkilidir. Örneğin, “Gaulois” bölgesinde yaşayan yerli “gaulois” halkı (lespeuplesgaulois- gallo-romain), milattan sonra 1050 yıllarında Sezar ile başlayan Romalıların işgaline maruz kalır. Böylece “Le Gaulois” “Golua” dilini konuşan yerli halkın resmi dili Latince olur. Resmi kurumlarda Latince, kendi içinde “Golua” konuşan bu insanlar, bir süre sonra konuştukları dilin tam olarak ne Latince ne de “Golua” olmadığını fark ederler ve konuştukları bu yöresel dile kısaca “AncienFrançais” (Eski Fransızca) derler. Çeşitli lehçeleri oluşturan eski Fransızca'nın tarihsel gelişimiyle de kısaca ifade etmek gerekirse, bugünkü modern Fransızca oluşur. Fransız dilinin, en eski ilk yazılı metni de daha 842 de basit halk Latincesiyle yazılan “Strasbourg Yemini” dir: “ *Pro deoamur et prochristian Pablo et nestrocomunsalvament*”, Bugünkü Fransızca karşılığı “Pourel'amour de Dieux et pour le salutcommundupeuplechretien et le Notre” olan ve “Tanrı aşkı için ve Bizim ve Hıristiyan halkının ortak selameti için” anlamına gelen bir antlaşma metnidir. (Schöne, 1947:10).

Tıpkı sözlü dilde olduğu gibi yazılı dile geçişin de ilahi bir boyutu vardır. Yazı dilinin kaynağı, insanların dilde sözlü olarak gerçekleştirdikleri mesajları uzun süre muhafaza etme ve kendinden sonra gelen nesillere aktarma ihtiyacından doğmuştur. Bu ihtiyaç daha çok ilahi

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

kaynaklıdır. Yani çeşitli dini inanç ve düşüncelere sahip olan ilk kavimler bir takım duaları uzun süre muhafaza etmek ve kendinden sonra gelen nesillere bu inancı aktarabilmek için çeşitli işaret ve grafiklere ve sembollere başvurmuşlardır. (Aksan, 1990).

Sözlü ve yazılı yapılara sahip olan sözcükler toplumların vazgeçilmez iletişim aracı olan dilleri oluşturan göstergelerdir. Tüm insanlar gerek kendilerine gerek dış dünyaya ait olayları kendi dillerinin sözcükleri doğrultusunda anlar ve tahlil ederler. Hatta geçmişte bazı dilciler, dilin yapısını oluşturan sözcük türleriyle hem doğanın, hem onu algılayan insan zihninin ilişkisi olduğunu düşünmüşlerdir. Bu anlayışa göre; dillerde isim ve zamirler vardır, çünkü doğada varlıklar vardır, dillerde filler vardır, çünkü doğada eylemler vardır; dillerde belirteçler vardır, çünkü doğada eylemlerin nitelikleri vardır; dillerde ilgeçler ve fiil çekimleri vardır, çünkü doğada varlıklar ve eylemler arasındaki bağıntıları zaman, yer, durum bakımından ayarlayan mantık ilişkileri vardır. (Mounin, 1963:47).

Toplumların çevresi veya doğasıyla ilgili görüşlerini yansıtan dil; bu işlevinde hem etken hem edilgen rol oynar. Başka bir deyişle her dil dış dünyayı kendine özgü biçimde yoğurur ve yorumlar,kavramlaştırır ve yapılaştırır.(Vardar, 1998: 16)Edward Sapir'e göre insanlar sadece gördükleri nesnel veya buldukları sosyal dünyayı yaşamazlar, aynı zamanda toplumda oluşturdukları kendi dil dünyalarından da etkilenirler. (Sapir, 1969:71) Aynı şekilde Alman dilbilimci Humboldt'a göre de her dil dış dünyayı kendi sistemine göre tahlil eder, başka dillerden de bu özelliğiyle ayrılır.(Mounin, 1963:43)

Bunun için Fransız dilbilimci Meillet “Her dilin sözcük dağarcığı (Vokabüleri) bir uygarlığı dile getirir” (1963: 45) demiştir.

Gerçekten bir ulusun yaşayış biçimi, inançları, gelenekleri, dünya görüşü, çeşitli nitelikleri ve hatta tarih boyunca bu toplumda meydana gelen çeşitli olaylar üzerinde hiçbir bilgimiz olmasa; yalnızca dilbilim incelemeleriyle, bu dilin söz varlığının, söz hazinesinin derinliğine inerek bütün bu konularda çok değerli bilgiler ve güvenilir ipuçları edinebiliriz. (Aksan, 1997:65) “Örneğin Göktürk yazıtlarında geçen hayvan adları; özellikle atla ilgili sözcüklerin sıklığı, Türklerin hayvancılık, at yetiştirmeyle ilişkisini, atın Türklerin yaşamındaki yerini” (Calvet, 1977: 7) ... gösterdiği gibi Arapça'daki deve ve deve ile ilgili sözcüklerin çokluğu da devenin çölde yaşayan Arap toplumlarının hayatındaki yerinin nedenli önemli olduğunu göstermektedir. Böylece biz; tüm toplumların dünya üzerindeki yaşayışlarını, geleneklerini, felsefelerini, bilim, teknik ve sanat anlayışlarıyla ilgili öykülerini ister uluslar düzeyinde, ister aynı ulusun sosyal ve kültürel katmanlarını oluşturan farklı bölge veya meslek guruplarında yapacağımız eşsüremlili veya artsüremlili Dilbilim araştırmalarıyla öğrenmemiz mümkündür. Örneğin Türk dilinin 1923'ten sonraki söz varlığını incelediğimiz zaman, ülkemizde Cumhuriyet dönemiyle başlayan sosyal, kültürel ve idari alandaki gelişme ve değişimleri anlayabiliriz. Çünkü bu değişikliklerin yeni değerlerini kendi içinde şekillendirip, iletecek olan dil ve dil göstergeleridir. Aksi halde iletilemeyen bir bilgi ve olgu varlık gösteremeyecektir.

Tüm toplumlarda meydana gelen sosyal ve kültürel evrimlerin mirasını taşıyan dil veya dil gurupları kendilerini kullanan toplumlarla adeta aynı kaderi taşırlar, onlarla doğar, gelişir ve onlarla yok olurlar. Tıpkı kendine özgü öznel ve nesnel işlevleriyle toplumu ve onun dinamiklerini oluşturan fertler gibi; bir dili oluşturan sözcükler de canlı birer organizma gibi dil içinde yeni gereksinimlerle doğar, gelişir ve ölürler. Sahip oldukları ses ve anlam yapılarıyla karmaşık bir göstergeler dizesi oluşturan diller toplumsal değişikliklere paralel olarak, devamlı hücrelerini yenilemek zorunda olan bitki ve canlı organizmalar gibi kelime ve kavramlarını sürekli yenilemek zorundadırlar. (Calvet, 1977:79)

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

Sonuç olarak konumuzu bir cümlede özetlemek gerekirse, ilahi bir iletişimin sonucu olarak gelişen insan ve dil gerçeği beşeri planda sınırsız toplumlara ve dilleri oluşturmuş ve dünya var oldukça oluşturmaya devam edecektir.

KAYNAKÇA

- AKSAN, Doğan (1990). Her yönüyle Dil, Türk Dil Kurumu yayını Ankara
- AKSAN, Doğan (1997). *Her yönüyle Dil Ana çizgileriyle Dilbilim I*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara
- ATEŞ, Süleyman (1983). *Kur'anı Kerim ve Yüce Meali*, Kılıç Kitabevi, Ankara
- BUCAILLE, Maurice (1981). *L'Homme d'où vient-il?* (Not: Bu eser Türkçeye "İnsanın Menşei" olarak çevrilmiştir.) Lesreposes de la science et des Ecritures Sainte Editions Seghers, Paris
- CALVET Louis-Jean, (1977). *Maxisme et Linguistique*, Payot, Paris
- GARAUDY, Roger (1996). *Yaşayanlara Çağrı (Apel aux vivants)*, Pinar Yayınları, 2. baskı
- GRÈVE, M. de et PASSEL, F. Van (1973a). *la Linguistique et l'enseignement des langues étrangères*, Fernand Nathan, Paris
- GRÈVE, M. de et F. Van Passel, (1973b), *Linguistique et l'enseignement des langues étrangères*, Editions, Labor
- JAKOBSON, Roman (1973). *Essai de Linguistique Générale*, Edition de Minuit, Paris
- La Bible, (1972). *Ancien Testament, Traduction œcuménique la Bible, Le Livre de Poche*, Librairie Générale Française, ISBN:2-253-02002-8, Genève 2 .
- MEILLET, Antoine (1963). *L'inguistique historique et L'inguistique générale*, Cilt II, Gallimard
- MOUNIN, G. (1974). *Histoire de la linguistique*, P.U.F., Paris
- MOUNIN, Georges (1963). *Les problèmes théoriques de la traduction*, Gallimard
- ÖZTÜRK, Abdullah (1991). *200. Yıl dönümünde Fransız İhtilali ve Türkiye Sempozyumu'nda Sunulan Bildiriler*, 15-16 Mayıs 1989, Konya
- PIERROT, Jean, (1974). *Quesais-je?, "Toplum ve dil"*, P.U.F.
- ROUSSEAU, J.J. (1968). *Essai sur l'origine des langues*, Ed. Ch. Porset, Bordeaux
- SAPIR, Edward et B.L. Worf (1969). *L'inguistique et Antropologie*, Denoel-Gonthier
- SCHÖNE, Maurice, (1947). *Vie et mort des mots*, P.U.F.
- TURGOT, Maupertuis, et Maine de Biran (1971). *Sur l'origine du langage*, Droz, Genève
- VANOYE, Francis (1973). *Expression- Communication*, Armand Colin, Paris
- VARDAR, Berke (1998). *Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri*, Multilingual
- VENDRYES J. (1954). *Le langage et la vie mentale*, Klincksieck, Paris

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

